

Skulen som tradisjon

Ein fenomenologisk kritikk av
praksiskunnskapens marginaliserte
posisjon i obligatorisk skule

Presentasjon på NORDYRK-konferansen 8.-10. juni 2016 i Roskilde, Danmark

Grethe Nina Hestholm
HØGSKOLEN
I BERGEN

Det livsverdslege utgangspunkt

- Praktisk kunnskap har i skuletradisjonen lenge hatt ein marginal posisjon.
- Men i følgje fenomenologisk forståing utgjer den meiningsfulle, intensjonale kontakten med konkrete, livsverdslege objektar utgangspunktet for å forstå seg sjølv.
- Både fenomenologisk filosofi og praktisteoriar formulerer erkjenningar som **løftar fram det livsverdslege som materialgrunnlag** for valid kunnskap.
- Det som særkjenner livsverda er det temporære, subjektive, fleirtydige og historisk situerte.

Skule – ein tradisjon vi ikkje lenger stiller spørsmål ved

- Husserl stiller han spørsmål ved tradisjonar som har festa seg så sterkt i kulturen at vi oppfattar dei som opprinnelege.
- Tradisjon er sediment av meining som inngår og ligg «lagra» i situasjonar og personar som lever.
- **Det teoretiske skulepensumet er i så måte etablert i skulen som ein tradisjon vi ikkje lenger stiller spørsmål ved.**

<http://www.gjesdal.kommune.no/genester/skole-og-utdanning/>

Kven lir mest?

- Det tilsynelatande svaret er: dei elevgruppene som ikkje «meistrar» teorien.
- Men finst det vinnarar i eit kunnskapsudemokratisk system?
- Er ikkje alle som ikkje får tilgang til den rike praksiskunnskapen taparar?

- Fenomenologien søker å overskride alle på førehand bestemte og udiskutable vilkår som framandgjer individet frå eiga opplevde verd.
- Fenomenologien kan hjelpe oss å sjå på skuletradisjonen - nettopp som tradisjon, og dermed - som foranderleg.
- Fenomenologisk filosofi forsvarar eit demokratisk utval av kunnskapar i ei utdanning som har som målsetting å utvikle **heile personar** i ei fordomsfri verd.
- Ei rehabilitering av praksiskunnskapen kan påvirke fråfallsproblematikken, danningsoppdraget og demokratiutviklinga i skulen.

Litteratur:

- Dokka, Hans-Jørgen (1988). *En skole gjennom 250 år. Den norske allmueskole – folkeskole – grunnskole 1739 – 1989*. Oslo: NKS-Forlaget.
- Gilje, Nils og Harald Grimen (1993). *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger*. Oslo: Universitetsforlaget
- Hestholm, Grethe Nina (2008). "Eg hadde ikkje lyst å høre mer". *Stengsler ved det teoretiske kunnskapsidealet. Vilkår for tilpassing, læring og danning*. Masteroppgåve i pedagogikk. Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen
- Husserl, Edmund (2004). *Idéer til en ren fenomenologi og fenomenologisk filosofi*. Stockholm: Bokförlaget Thales
- Husserl, Edmund (2012). *Die Krisis der europäischen Wissenschaften und die transzendentale Phänomenologie*. Hamburg, Philosophische Bibliothek, Felix Meiner Verlag
- Landgrebe, Ludwig (1977). Phenomenology as Transcendental Theory of History. I Frederick
- Lave, Jean & Etienne Wenger (2003): *Situeret læring og andre tekster*. København: Hans Reitzels Forlag
- Merleau-Ponty, Maurice (1964). The Philosopher and His Shadow. I Merleau-Ponty, Maurice, *Signs* (s. 159-181). Northwestern University Press
- Merleau-Ponty, Maurice (2012). *Kroppens fenomenologi*. Bokklubbens Kulturbibliotek
- Molander, Bengt (1996). *Kunnskap i handling*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Rokstad, Konrad (2002). Phenomenology's bringing forth and formulating basic life-significant issues. Meditations on Intersubjectivity and Historicity in Husserl's Phenomenology. I Anna-Teresa Tymieniecka (ed), *Phenomenology World-Wide. Foundations – Expanding Dynamics – Life-Engagements. A Guide for Research and Study* (s. 503-520). Dordrecht, Norwell: Kluwer Academic Publisher
- Rokstad, Konrad (1997). *Forståelsens historisitet. Husserls transcendentale fenomenologi reflektert på livsverden grunn. Fenomenologiske undersøkelser*. (Doktoravhandling). Bergen
- Rokstad, Konrad (2013). *Husserl and Merleau-Ponty inquired into the historicity of human Existence*. Berlin: Logos Verlag
- Schön, Donald (1987): *Educating the reflective practitioner*. San Francisco: Jossey Bass Publishers
- Skjervheim, Hans (1992): Det instrumentalistiske mistaket. I *Filosofi og dømmekraft*. Oslo: Det Blå Bibliotek, Universitetsforlaget. Side 172 – 178.
- Taylor, Charles (1993): To follow a rule... I: Craig Calhoun (et.al.)(eds), *Bourdieu: Critical Perspectives*. Polity Press. Side 45 - 60.